Suomen luonnonsuojeluliitto, kirjallinen asiantuntijalausunto
Eduskunnan suuri valiokunta
16. lokakuuta 2026

Asia: U 60/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin ja markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (meriliikenteen MRV-asetuksen ja FuelEU Maritime -asetuksen muuttaminen)

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa:

Yleisesti
Suomen tulee suhtautua kriittisesti kaikkiin muutoksiin, jotka heikentävät EU:n päästökauppajärjestelmää. Valtioneuvoston kirjelmässä todetaan, että ehdotuksen yhteisvaikutuksena ETS-sektorin päästökatto on suurempi ja päästövähennykset vuonna 2040 pienempiä kuin nykyisen sääntelyn jatkuessa. Tällöin päästövähennysten saavuttamisen paine siirtyy taakanjako- ja LULUCF-sektoreille. Tämä on Suomelle hankalaa, koska maankäyttösektori on nettonielun sijaan päästölähde.

Päästökaupan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vahvistamiseksi Suomen tulisi lisäksi pyrkiä säilyttämään hiiliosinko päästöoikeuksien huutokauppatulojen sallittuna käyttötapana. Hiiliosinko on joustava tapa palauttaa päästöhinnoittelusta kertyviä tuloja kotitalouksille ja lieventää päästöhinnoittelun vaikutuksia. Sen nimenomainen mainitseminen selkeyttäisi jäsenvaltioiden mahdollisuuksia hyödyntää tulonpalautusta ja tukisi päästökaupan sosiaalista hyväksyttävyyttä.

Kan*sainväliset ilmastoyksiköt*
Suomen tulee vastustaa kansainvälisten ilmastoyksiköiden käyttöä tavalla, joka vähentää EU:n sisäisten päästövähennysten tarvetta. Ehdotuksen mukaan enintään kaksi prosenttiyksikköä vuoden 2040 tavoitteesta voitaisiin kattaa kansainvälisillä yksiköillä. Ympäristövaikutusten arvioinnissa todetaan, että yksiköiden käyttö vähentäisi EU:n sisäisten päästövähennysten tarvetta. Suomen luonnonsuojeluliitto katsoo, että EU:n jäsenvaltioiden tulee ensisijaisesti vähentää omia päästöjään ja suunnata investointeja päästöjä vähentäviin ratkaisuihin unionin sisällä. Mahdollisten kansainvälisten yksiköiden tulee olla aidosti lisäisiä ja pysyviä, sekä luotettavasti todennettuja.

Pysyvät hiilenpostot ja biomassan käyttö
Pysyviä hiilenpoistoyksiköitä (BECCS ja DACCS) voidaan käyttää vain täydentävästi vaikeasti vältettävien ns. jäännöspäästöjen poistamiseen. Niillä ei tule korvata suoria päästövähennyksiä, tai hidastaa fossiilisten polttoaineiden käytön alasajoa. Hiilenpoistojen pysyvyys, lisäisyys ja seuranta tulee voida luotettavasti varmistaa. Luonnonsuojeluliitto korostaa, että fossiilisista polttoaineista tulee irtautua kokonaan.

Luonnonsuojeluliitto huomauttaa, että väliaikaiset hiilenpoistot eivät sovellu pysyvien hiilenpoistoyksiköiden tavoin päästökaupan velvoitteiden täyttämiseen. Myöskään hiilidioksidin talteenottoa ja hyödyntämistä ilman pysyvää varastointia (BECCU) ei tule rinnastaa pysyvään hiilenpoistoon. Teknologiassa talteen otettu hiili vapautuu myöhemmin ilmakehään, joten talteenoton ilmastohyöty kumoutuu.

Lisäksi kirjelmässä todetaan, että BECCS:in kysynnän kasvu voi lisätä biomassan käyttöä, mikä voi heikentää hiilinieluja ja luonnon monimuotoisuutta. Suomen tulee vaatia, että päästökaupan

toimeenpanossa otetaan huomioon biomassan vaikutukset hiilinieluihin ja luonnon monimuotoisuuteen. Teknologisia ratkaisuja ei tule tukea, jos ne lisäävät biomassan käyttöä tai heikentävät luonnon hiilinieluja.

Yli 95 prosenttia kestävää biomassaa polttoaineena käyttävät laitokset
Suomen kantaa, jonka mukaan yli 95 prosenttia kestävää biomassaa polttoaineena käyttävät laitokset tulisi ensisijaisesti palauttaa EU:n päästökaupan piiriin, ei voi hyväksyä esitetyssä muodossa. Kyseiset laitokset rajattiin päästökaupan ulkopuolelle vuoden 2026 alusta, koska niiden fossiilisten polttoaineiden käyttö ja siten päästöoikeuksien hankintatarve on vähäistä. Niiden palauttaminen päästökauppaan ei siksi välttämättä tuottaisi merkittäviä lisäpäästövähennyksiä, mutta voisi avata mahdollisuuksia ilmaisjakoon ja muuhun taloudelliseen hyötyyn ilman vastaavaa ilmastohyötyä. Kannattavien yritysten tukeminen yhteiskunnan varoin päästöoikeuksien ilmaisjaon kautta olisi epäoikeudenmukaista. Lisäksi mahdollisuus hyödyntää BECCS-teknologiaa ja myydä pysyvien hiilenpoistojen yksiköitä ei saa muodostua perusteeksi laitosten palauttamiselle päästökaupan piiriin.

Päästökaupan ja päästöoikeuksien ilmaisjaon tulee ohjata todellisiin lisäpäästövähennyksiin, eikä julkista ohjausjärjestelmää tule käyttää sellaisten toimijoiden tukemiseen, joiden fossiiliset päästöt ovat jo vähäisiä.

Jätteenpoltto
Päästökaupan laajentamista jätteenpolttoon voidaan kannattaa, koska se voi kannustaa vähentämään jätteen polttoa ja parantamaan lajittelua. Päästökaupan tulee kuitenkin tukea jätelainsäädännön mukaista jätehierarkiaa. Ohjauskeinojen tulee kannustaa ensisijaisesti jätteen syntymisen ehkäisyyn, uudelleenkäyttöön ja materiaalin kierrätykseen ennen energiakäyttöä.

Lentoliikenne
Luonnonsuojeluliiton näkökulmasta lentoliikenteen päästöjen ulottamista nykyistä laajemmalle alueelle tulee edistää. Lentoliikenteen ilmastovaikutukset ovat merkittävät, joten sen tulee osallistua päästövähennyksiin muiden sektoreiden tavoin. Myös lentopolttoaineiden kestävyyttä ja koko elinkaaren päästöjä on arvioitava, jotta päästöjen vähentäminen ei lisää painetta metsien hiilinieluihin tai luonnon monimuotoisuuteen.

Lisätietoja
Nelli Immonen, ilmastoasiantuntija, 045 7885 2037, nelli.immonen@sll.fi